

REDACȚIA

Arad, Deák Ferencz-u. Nr. 20.

ABONAMENTUL

pentru Austro-Ungaria:
 un an 20 cor.
 1/2 an 10 cor.
 1/4 an 5 cor.
 o lună 2 cor.
 Zi de Duminică pe an 4 cor.
 în România și străinătate pe an
 40 franci.

Manuscrisurile nu se înapoiază.

ADMINISTRAȚIA

Arad, Deák Ferencz-u. Nr. 20.

INSERTIUNILE:

de un câr garson: peșteră din 11
 bani; a doua oară 12 bani; a treia
 oară 1 b. de ficcare publicitară.

Adăpt abonamentele, cât și inserți-
 unile sunt a se plăti înainte în Arad.

Telefon pentru oraș și comitate.

Scrisori retracate nu se primesc.

TRIBUNA

Independența economică.

(Uș) În situația noastră exparlamentară s-a preocupat chestiunile noastre particulare; așa s'a întâmplat de chestiunile de interes general n'au fost cultivate în ziaristica noastră. De exemplu chestiunea teritorului vamal pare a nici nu ne privi pe noi. Înși un deputat de al nostru, căruia e în degetul cel mic politica noastră, chestionat fiind de un ziarist, că ce atitudine vor lua deputații Români în dietă în chestiunea vamală, a fost silit să o mărturisească, că nu poate pronunța, până nu va studia afacerea.

Maghiarii ca și toate chestiunile, și chestiunea teritorului vamal o consideră din punct de vedere pur maghiar, și la aceasta deputații noștri trebuie să aibă cuvânt în dietă, căci e vorba și de interesele noastre economice, cari nu pot fi absorbite în interesele politice de rassă ce se face în palatul de pe malul Dunării.

Sub era comuniunii vamale Ungaria ca țară agricolă și-a aflat piața sigură pentru producerea sale agricole în Austria și vice-versa: Austria ca și țară industrială și-a aflat piața sigură pentru produsele sale în Ungaria. Sub acest raport de schimb în Ungaria a înflorit agronomia, iar în Austria, industria și astfel — s'a îmbogățit una pe alta.

S'ar fi îmbogățit Ungaria și mai mult dacă specula mercantilismului nu ar fi exploatat agronomia noastră. Pentru paralizarea acelei specule mercantile s'a format agrarismul unguresc dela care așteptam emanciparea agrară. Scutită de exploatarea speculei mercantile și cu o piață liberă de vamă, agricultura Ungariei avea să iee avânt tot mai mare și în sfera acestui avânt ajungeam și noi Români popor per eminentiam agricultor.

Politicianii maghiari dominanți sacrifică însă totul pentru politica de maghiarizare, astfel și interesele economice ale țării. Ei vor o Ungarie independentă ce involvă în sine și teritoriu vamal independent, de aceea le răspunde Schönaich ministrul din Viena: non possumus, comuniunea vamală e chestie de unitatea monarhiei. Așa se lovește în cap politica de independență din Budapesta cu politica monarhică din Viena peste interesele noastre economice.

Limitarea teritorului vamal dintre Ungaria și Austria ar avea de urmare războiul vamal din care ar eși bătută la noi agricultura, în Austria industria, va să zică și ici și colo talpa țării, căci în Austria industria iar în Ungaria țăranul, este talpa țării. S'ar închide în Austria multe fabrici, mori unde se prelucrau produsele agronomului nostru și mai bine; unde să plecăm de aici înainte la piață cu bucatele, vinul, lâna, lemnul, vita și alte produse ale țăranului nostru? În România n'avem ce căuta, nici în Rusia, mai mult în Macedonia, dar cu acela iar nu

facem parale, căci mănâncă masline și ce-i mai trebuie dasupra, fură. Ar bancrota ce e drept fabricantul din Austria, dar ar bancrota și plugarul din Ungaria, în special poporul românesc ar rămânea la sapă de lemn.

Pe ruinele agriculturii ungare s'ar ridică apoi o industrie în Ungaria. Până când însă acea industrie ar ajunge să iee concurența cu industria apuseană și să cucerească pentru sine piețele din Balcani, — căci la alte piețe nu poate conta — și să înlocuiască în economia ungară resursele de venit date până acum de câtră agricultura de astăzi, — dacă va ajunge, — Ungaria de astăzi s'a mâncat pe sine însăși spre a fi înlocuită cu o nouă Ungarie industrială care se va deosebi cu totul de Ungaria cum și-o închipuiesc politicianii budapeșteni de astăzi și adevărat va fi noua Ungarie jidovească, căci ei dispun de capitalele trebuincioase pentru crearea unei industrii și superbul țăran maghiar ar deveni iobagul modern al capitaliștilor jidovesi, în loc de maghiarizarea Ungariei prin industrie ar urma jidovirea și cozmopolitarea ei.

În special pentru noi Români ar fi fatală deruta agronomică, căci noi nu avem industrie. Avem să pierdem dar totul fără a primi măcar ceva echivalent din avantajele în cari ar ajunge industria ungară prin încetarea comisiunii vamale. Și ne mai temem, că aceasta industrie jidovească ajunsă la largul ei, ar fi usurară, sub scutul vamal ar exploata piețele agricultorului.

Vorbind de interes românesc în chestia vamală, să ne fie permisă o mică digresiune. Adevărat că frații din România ar avea câștig din nenorocirea noastră economică, anume deoparte s'ar libera de șurubul unguresc ce prin legătura sa monarhică apasă exportul agriculturii române în apus; ear de altă parte ar putea da avânt industriei sale, ca să ia concurență în orient cu industria maghiară care va fi mai slabă decât cea austriacă.

Și șurubul e, că guvernele ungare pun fel de fel de pedecă exportului românesc, astfel, că cu toate piețele splendide ce le-ar avea în Austria și Germania și cu legăturile lor de comunicație directă cu Berlinul, nu pot face nici o ispravă, căci întrevine diplomația esternă mânăată de guvernul ungar și împiedecă esportul românesc. Prin încetarea comuniunii vamale ar înceta și bariera ungară și România ar deveni liberă concurentă a exportului nostru agricol în apus, s'ar îmbogăți România pe conta noastră și frate de frate, dar brânza-i pe bani.

În sfârșit România cu o politică isteată poate să-și aște ale cale în apus și peste, ori alătura cu șurubul ungar, ținta ei economică însă are să fie crearea unei industrii cu care să domineze piețele Orientului.

Altfel scriitorul acestor șire este popă și n'are pretenția de a dogmatiza principiile economiei noastre naționale, ci își expune

modestele sale păreri, ca cei chemați a reprezenta interesele noastre economice în parlament să grăbească cu studiarea cauzei, ca în perfectă cunoștință de cauză să o reprezinte și toți cei-ce înțeleg rostul interesului cel mare economic legat de aceasta chestiune, să vină întru ajutorul deputaților noștri prin prealabilă schimbare de idei, în ziaristica română. În toată lumea astfel se pregătesc lucrurile. Politica o face poporul românesc, deputații sunt aleși să o reprezinte acea politică în parlament. Fără acest concurs general la clarificarea chestiunilor politice, deputații nu ar avea rază în misiunea lor de reprezentanți ai poporului.

Și încă ceva: raliere în jurul industriei, asociațiuni, societăți, particulari, e timpul suprem să luați serios creșterea clasei industriale, căci Hanibal ante portas!

ÎN STARE ESECȚIONALĂ.

Pentru rezolvirea chestiunii naționalităților, cum o numesc guvernanții, au o singură panaceă: temnița. Și ni-se pare că, deși n'avem azi guvern, totuși există factorii cari și-au luat de țintă rezolvirea acestei importante chestiuni: procesele curg cu droaia...

În fie-care zi aproape ne vine noii și noii surprinderi, investigații și molestări din partea procuraturii din Oradea. Și când vedem, că pentru-ce lucruri ne fac procese, când ne asemănăm scrisorile noastre cu scrisorile lor, ne vine a crede că un adevărat *statar* e instituit față de noi.

Ținta lor, nimicirea presei noastre, e evidentă. Înzădar, noi jurnaliștii români, ducem circumspecțiunea de stil, de a ne feri de paragraful legii la adevărată artă, pe care o cunosc numai cei ce-au muncit în redacțiile ziarelor române, înzădar ne moderăm, îndulcind cât se poate fraza în care ne îmbrăcăm cugetarea de multe-ori atât de amărită la vederea meschinărilor cu ce trebuie zilnic să ne ocupăm — înzădar, ingeniositatea noastră e întrecută de ingeniositatea procurorilor de a afla nod cu ori-ce preț în papură... Într'un proces mai recent al redactorului nostru responsabil, terminat cu achitare, se ilustrează clasic modul cum se fac aceste procese. Procurorul a încredințat articolul pe cuvânt că conține agitație în contra unei clase. Senatul de acuză al tribunalului îl absolvă pe autor, ne-aflând în articol nici măcar aparența culpei pentru acest soi de delict. Procurorul apelează la tablă și aceasta în înțelepciunea ei află în articol agitație contra ordinațiilor legale, și-l pune pe autor sub acuză. Vine ziua pertractării. Indată la început, se observă că cvalificațiunea tablei e imposibilă, nici vorbă nu e de vre-o ordinațiune legală. Procurorul atunci face a treia cvalificațiune, agitație contra naționalității maghiare, un fel de alifie bună pentru ori-ce rană. Nu se pomenea însă nici cu un cuvânt și nic

măcar cu aluzie naționalitatea maghiară. Ce puteau să facă alți bieții jurați, decât să achite pe acuzat. Legea penală însă nu stabilește în sarcina erarului nici un crucer spese în cazul când acuzatul câștigă procesul. Cu ce s'a ales deci acuzatul și atunci când a fost mântuit? Cu sute de florini spese, timp doi ani de zile, pe la judecătorii, aci la Arad, aci la Orade și ținut în evidență ca un făcător de rele. Vădit, prin urmare, că este calea cea mai sigură a nimici oamenii și instituțiunile în chipul acesta.

Din 1867 încoace zeci, ba sute de bărbați Români au suferit amarul temnițelor, toți pentru vina: c'ar fi agitat contra naționalității maghiare. În același restimp, nici unul, zi: nici un singur, nu condamnat, dar' măcar caz de proces pentru agitație contra naționalității române, nu s'a intentat. Cum? Doar' în presa maghiară nu se scrie împotriva noastră? Dar' cine dintre noi n'a citit inzultele cele mai revoltătoare în paginile acestei prese? Cine ar putea arăta ziua, când într'un jurnal ori altul nu suntem batjocorîți și făcuți de ocară într'un chip de care numai impertinența ovreiască e capabilă.

Nici un fir de păr însă nu i-se clătina nimărui, dintr-o dată săcături nu și-au întemeiat pentru meritul de a ne fi înzultat pe noi, viitorul.

Toate semnele dovedesc prin urmare că suntem puși în stare excepțională, că este dată lozinca de nimicire contra presei noastre.

I-a încurajat pe șovinisti îndeosebi cazul «Tribunei» din Sibiu, care l-a sfârșit a subcombat sub loviturile continue ale procurorilor.

Intrebarea e numai, cred stăpânitorii nostri că prin revenirea la aceste apucături medievale, la aceste mijloace reacționare servesc vre'un bine oare-care, al țării, ori chiar al Maghiarimii însăș? Vorba lui Chesterfield «lucruri d'astea par'c'am mai întâlnit undeva în istorie». Să-și fi uitat oare propriul lor trecut atât de mult, încât să nu mai cunoască filozofia ce residă în mușcăciunea temnițelor? De ce vestejitu-s'a floa-

rea neamului lor zeci de ani în întunericul temnițelor, ca din suferințele lor să nu se scoată învățăminte?

Nu, domnilor procurori, nu se pot omorî ideile, și juste ori nejuste, cel ce vrea în chipul acesta să le sufoce, se face agitatorul cel mai fervent al lor.

CRIZA.

Așa s'a întâmplat, cum am zis noi ieri. Conte *Andrássy* n'a primit însărcinarea pe baza programului regesc, n-a depus însă rolul său de mandatar al Coroanei. Comitetul executiv al coaliției și partidele opoziționale vor ține sfat, dela care însă nu se poate aștepta să fie mai transigente în principii ca și însuș *Andrássy*. Conferința de mâine, are prin urmare mai mult menirea a demonstra din nou înaintea Coroanei unitatea majorității parlamentare, decât să-și reducă pretenziunile la nivelul programului Majestății Sale, unde ar trebui reduse ca *Andrássy* să poată căpăta însărcinarea pentru formarea cabinetului.

Cabinet mixt.

Planul Tiszaiștilor este, că după constatarea imposibilității ministerului de coaliție, să alcătuească un ministeriu liberar-agrar-clerical. În constelațiunea actuală ei să gândească încă tot la *Burián István*, în cabinetul căruia ar lua loc contele *Zselénszky Robert* ca ministru de agricultură și contele *Zichy János* ca ministru a latere. Cu aceea sunt în curat că ministerul acesta n'ar putea exista față de opozițiunea coaliției, dar aceasta nu-l eșofează, pentru-că simplamente dizolvă Dieta și intră în nouă luptă electorală cu devize agrare și clericale. Contează, să câștige prin *Zselénszky* pe economi și prin *Zichy János* pe clerul catolic către garda liberală alui *Tisza*, și în chipul acesta să creeze earăș majoritate bazei 67-iste.

Ministrii cabinetului mixt.

Planul e așa de înaintat, în cât sunt împărțite deja și rolurile. Ministru-președinte ar fi baronul *Burián István*. De numele acesta nu se leagă necondiționat, dar deocamdată nu este altul. Internele ar fi în-

credințate lui *Sándor János*, cumnatul telui *Tisza*, și și-s'ar da de ajutor lui *Viktor*, fișpanul Timișorului, ca secretar de stat. Acesta ar fi șeful cancelariei electorale. Poziția aceasta s'a făcut demn prin faptul că din Timiș au fost lifestrați mai mulți meluci. Portofoliul ministrului de agricultură e menit contelui *Zselénszky Robert*, a latere contele *Zichy János*. Ministru de vezi ar fi din nou baronul *Fejérváry*. Ministru de comerț *Láng Lajos*, ministru de finanțe *Hegedüs Sándor*, ministru de justiție *Nagy Ferencz*, ministru croat *Tóth Miklós*. Pentru portofoliul cultelor aflat om, pentru-că trebuie om clerical, și d'acesta e cu greu de aflat.

Cătra sol

Contele *Tisza István* Sâmbătă își va lua mas bun dela ministeriu. Ceas de ceas se aşteaptă numirea noului cabinet. Lucruri pozitive știu, dar toate presemnele arată, că criza sfârșite.

Rezistența pa

Comitetul opoziției unite a ținut ședință care cu mare liniște s'a luat la cunoștință așezarea regelui. Rezultatul negativ va fi adus la cunoștință și partidelor separat, cari, se speră, primi vestea cu același sânge rece, ca și contele opoziției unite. Rezultatul n'a cauzat schimbări șovăire printre opoziționali. Opoziția unită rămâne și mai departe la olaltă, ca opoziție lamentară. Cabinet nu va voi să formeze, are de gând a face imposibilă viața ori guvern.

Punerea sub acuza a guvernului Tu

Kossuth a anunțat la ședința de ieri în fața regelui adusă de *Andrássy*. Regele n'a concedat. Comitetul era pregătit pentru așa ceva.

Comitetul rămâne și pe mai departe lângă vechiu-i punct de vedere; coaliția va fi ținută în organizarea-i veche. S'a hotărât, că guvernul *Tisza* să fie pus sub acuza.

Viena bine informa

Un politician maghiar a primit din Viena epistolă, care arată, ce bine sunt informațiile translaitanii. În epistolă se spun următoarele:

— Mă mir, că D-voastră mai dibuiți și răți în Budapesta, că în Viena șicine e în cunoștință cu situația. Aici doar se știe, ce se va întâmpla în Budapesta zi de zi.

Luni i-se aduce la cunoștință lui *Andrássy* că nu se da nici o concesie.

Marți încunoștințează *Andrássy* pe opoziția despre acest fapt.

O COMOARĂ DE ARTĂ.

— Album de țesături din Sibiu. —

Nu se poate pune la îndoială, decât de cutare ambițios care nu cunoaște împrejurările sau nu le poate judeca bine — că viața culturală a neamului românesc e strânsă în București, focarul vieții politice a Românilor neatârnat. Toate celelalte centre, care mai sunt, și e bine să fie și mai multe, cât de multe, trebuie să se subordoneze acestuia, direcției sănătoase ce pleacă din București. Cei dela Brașov, dela Sibiu, dela Blaj o știu, cei dela Iași, vor ști-o neapărat și ei. Cei mai mulți dintre scriitorii buni de astăzi se află în capitala României, și, câtă vreme acest fapt nu se va schimba, direcția va porni de aici. În literatura propriu zisă, ca și în deosebitele ramuri ale științei.

Este oare și căldura pentru literatura românească, pentru lucrurile înalte și nobile ale neamului, mai mare în acest București? Credem că nu. O literatură poate trezi sentimente de iubire sau într-o clasă ce s'a ales din mijlocul poporului sau în masele acestui popor chiar. Pe mulțimile dela sate, din nenorocire, nu ne putem răzima până în viitorul foarte îndepărtat când cultura, în loc să i prelingă, va străbate și va trăi în ei, până în vremea când ei vor fi scutiți de veșnica frică a foamei. Rămâne clasa înțelegătoare, care-și zice inteligentă, cu multă bunăvoință pentru sine însuși, sau intelectuală, — cu cât mai multă încă! Cei mai buni înțelegători sunt aceia cari simt românește, fiind din bun și vechiu neam românesc, cari n'au avânturi de lăcomie sau de stăpânire și trăiesc modest o viață de gânduri, cu o fami-

lie mulțămîntă, între patru pereți curați și veseli. În București însă mulți oameni de aceștia nu veți găsi; afară de câțiva studenți, câțiva profesori de cei mici, — ce pustiu de prosă sacă, crudă, nemiloasă!

Ici și colo în provincie poate fi mai bine: Insule înflorite de oameni buni, luminați și — luminoși, răsar din turburea mare a politicienilor sfântuitori, a jucătorilor de cărți și a burghezimii străine. În Ardeal, chiar pe alocuirea în Bucovina, să zic: și în Banat, e mai bine. Anumite împrejurări politice deschid și mai mult inima pentru acel graiu scris, strângând ce e mai bun, mai adânc, mai sfânt în gândirea omului, care se chiamă literatura.

Și tot acolo, pornind din același avânt — în sine mai mic de cum îl dorim, dar mare față de halul în care zace Românimea cealaltă — se ivesc planuri care s'ar părea aiurea iluzia zădarnică a unui visător, și acele planuri, hrănite luni, ani de zile, în cercul restrâns al prieteniei, iese la iveală apoi înaintea tuturor prin fapte. Prin fapte de acelea care ar trebui să uimească, dar nu uimesc pentru-că acolo unde au fost săvârșite, lumea le discuta și aștepta de mult, iar dincoace ele sunt abia cunoscute și foarte neîndestulător prețuite. Când ai la îndemână mijloacele unei Cărmuirii mai totdeauna risipitoare sau sprijinul unei Academii bogate, firește că poți face multe, — une-ori și bune; sau ești foarte vinovat dacă nu le faci. Dincolo însă, banii sunt scumpi și puținți, și în străngerea lor pentru o asemenea faptă culturală e o întregă poveste de hărnicie nerăsplătită și de curată credință, care înduioșează.

Nu voi vorbi de „Enciclopedia română” cu care ne-au surprins anii trecuți Sibiienii această d'ntăiu „Enciclopedie” în românește, câte-va însușiri și multe defecte, care trezesc deslușite pe larg și deplin, deosebit. Aici văd să arăt ce este noul dar al celui din Sibiu românesc: „Albumul artistic reprezentând 284 desene și țesături după originalele țărănești, tocmite din încredințarea comitetului Reuniunii agricole române din Sibiu de D. Comșa, profesor la Seminarul Andreian și președinte Reuniunii”.

Cine știe ce e costumul românesc și sunt podoabele lui! Le vezi când treci cu sursa prin sate sau cu trenul prin gări. Odoamnele române din București făcuseră și cu el. Apoi l-au părăsit. Societatea bucuresteană „Furnica”, întemeiată în acele bune vremuri de încălzire trecătoare, tot mai are o prăvălie pe calea Victoriei și furnisează postav țărănesc pentru unele uniforme de școală. Ba mai are o societate în București. Se organizează și ea, în care se cumpără, pentru ochii bucății ciudate, precum s'ar cumpăra un bănuț chinez sau o cutie de lac negru venită din Polonia. S'a tipărit, de d-na Marghiloman, și un mic album de modele, care nu s'a prea răspândit. Despre originalitatea, bogăția, finețea țărăncelor noastre din munte, nu domnesc adevărate și îndestulătoare.

Păcatul acesta de uitare și despreț se întinde și creșterii greșite a stratului bogat societății noastre și spiritului practic sau burocratic ce domnește printre funcționarii și în burghezime. Dar în fond Românul e bun și simțitor și se cășigă ușor. Pentru aceasta trebuie

Miercuri Andrassy, dă de știre regelui că poziția unită în așa împrejurări nu vrea să forțeze cabinetul.

Joi se va designa noul ministru președinte. Vineri va fi denumit noul minister.

Sâmbăta își va lua adio Tisza dela ministeriu-i.

Luni se va arăta noul ministeriu în cameră.

Moștirea Derschatta.

Reichsrathul a primit cu mare majoritate moștirea Derschatta, în care se protestează contra concesiunilor militare Maghiarilor, fiindcă dacă domnitorul ar ceda, atunci mai bucurându-se de separarea completă de Ungaria. S'a exmis o comisie, care să revedeze dualismul.

Teșeturi și cusături naționale în Transilvania.

București, 21 Martie.

Luni Academia Română a ținut ședință publică sub președinția d-lui Ion Kalinderu. A vorbit dl profesor G. Tocilescu despre: „Câteva descrițiuni și documente privitor la Istoria Românilor“, care va apare rezumat în „Monitorul Oficial“, iar dl președinte Kalinderu a remis Academiei o colecție și un album de țesături, cusături și broderii naționale din Transilvania și Ungaria, oferite de dl profesor D. Comșa din Sibiu.

În privința acestei lucrări, dl Kalinderu a comunicat, că e făcută de dl Comșa, din însărcinarea și cu cheltuiala Reuniunii agricole din Sibiu, care fîntează din 1886 și are de scop promovarea agriculturii, și în genere îmbunătățirea vieții economice a sătenilor. Pentru atingerea acestei ținte reuniunea ține întruniri și conferințe prin comune, organizează expoziții cu premii, concursuri de vite, cursuri de altoit și altele menite a instrui pe țărani.

Aflându-se ast-fel în relațiuni neconținute cu sătenii, și apreciind însemnătatea cusăturilor, reuniunea a hotărît de mult publicarea acestui album, care însă n'a putut începe serios decât din 1902. — În acel an societatea, împreună cu Reuniunea meseriașilor Români, a organizat o expoziție industrială la Sibiu, care a trecut ori-ce așteptare. Această manifestare puternică a activității românești, a oferit apoi motivele pentru album, care are o copertă admirabil executată și cuprinde 40 de planșe cu diferite modele, precedate de o prefață și un cuvânt înainte, în care dl Comșa se ocupă în țesături generale de sculptură, arhitectură, pictură și celelalte industrii casnice la Români.

Colecțiunea cuprinde tot atâtea modele de cusături și broderii, unele mai frumoase de

cât altele, alcătuint împreună cu albumul un monument al gustului artistic și destoiniciei femeii române, și chiar al istoriei noastre naționale. Lucrarea e totodată o mărturie a stăruinței și puterii de muncă a puținilor cari au plănuit-o și executat. În deosebi dl Comșa are drept la recunoștință, împreună cu Reuniunea agricolă, și merită a fi încurajați de Academie și pe altă cale, dacă e posibil.

În privința țării noastre, dl Kalinderu a adăugat că broderiile și cusăturile sunt tot atât de răspândite, mai ales în regiunile de munte. Am avut de asemenea expoziții, în cari au strălucit produsele acului și răsboiului femeii române de aici, și s'au dat la iveală și unele lucrări în general celelele Sibiiu, de către dl Niculescu și de d-na Elisa Marghiloman, cari au avut rezultate destul de bune, și nu sunt atât de bogate în culori și în modele.

Albumul sibiian întrece însă și alte publicațiuni de această natură, cum sunt: omeniento de l'industrie domestique sutheniene de Wierzbicki, ornements des arts et métiers des slaves du sud de Lay și ornament de l'industrie domestique dela Houpie de Dr. Perlssky. Aceasta din urmă cuprinde în 40 planșe 128 modele din cari 39 sunt românești, 38 fără indicația naționalității, 26 modele de pe trei cămăși aduse din Siberia, 6 ungurești, 3 săcucești, iar restul săsești, slovace, croate, etc.

Albumul din Sibiu e în același timp un puternic indemn de a nu lăsa să piară această frumoasă îndeletnicire națională, care dezvoltă gustul artistic și ridică în cât-va și bunăstarea materială, împedcând cheltuelile pe produse străine, cari nu sunt nici atât de trainice nici atât de frumoase. Ele mai au avantajul că împodobesc cu un lux sănătos, care se întemează pe destoinicia și munca proprie.

Așa cum se prezintă, albumul e aproape complet în privința cusăturilor și broderiilor, cel puțin pentru Transilvania și Ungaria. Pentru a se vedea tot simțul artistic al sătenilor, e însă nevoie a se aduna și publica și partea referitoare la celelalte industrii, cum e olăria, sculptura și pictura, pentru care există un material bogat. Îndeosebi sculptura în lemn e bine reprezentată în comunele de pe valea Prahovei, din care s'a introdus unele modele la castelul Peleş, în părțile exterioare, după chiar dorința M. S. Regelui.

La sfîrșit dl Kalinderu a făcut urări, ca țesăturile, cusăturile, și broderiile naționale, atât de admirate de alții, să fie cât mai mult introduse în toate clasele sociale. M. S. Regina a dat de mult exemplul, întemeind totdeodată societatea „Furnica“ de sub președinția d-nei Elena Cornescu, care împreună cu d-șoara Răcoviță, își dă mult osteneală pentru răspândi-

rea cusăturilor, și au de gând, după-cum am auzit, să publice chiar un album. Mai există societatea „Albina“ a d-nei Eliza Marghiloman, care a luat o parte atât de strălucită la „Expoziția agrară“ din anul trecut. Ar mai fi apoi societatea „Munca“ de sub președinția d-nei general Fălcoianu, și toate școalele profesionale de fete, cari încă pot contribui la propagarea lucrărilor femeiești de mână.

Răsboiul ruso-japonez.

— 21 Martie.

Rușii continuă răsboiul.

Petersburg. Consiliul de război cu un singur vot contra a hotărît, că răsboiul trebuie continuat cu cea mai mare energie. Prin mobilizare se va înjgheba o nouă armată de o jumătate milion.

Condițiile de pace ale Japoneseilor.

Paris. Matin publică condițiile de pace ale Japoneseilor după sorginte japoneză.

1. Rusia abstea dela contractul făcut cu China în chestia arândării Port-Arthurului.

2. Calea ferată dela Port-Arthur până la Karbin să fie a Japoneseilor.

3. Rusia evacuează Mandjuria, care va fi redată Chinei.

4. Rusia recunoaște supremația japoneză asupra Coreei.

5. Rusia plătește Japoniei despăgubire de război.

Oyama în Mucden.

Londra. Generalul Oyama a intrat Marția trecută cu mare pompă în Mucden. În luptele dela Mucden au pierdut Japoneseii 50,000 oameni și o mie de ofițeri.

Statul lui Roosevelt.

Londra. Corespondentul lui «Morning Post» trimite din Washington următoarea știre: Sunt imputernicit să public, că președintele Roosevelt înainte de lupta dela Mucden a trimis o telegramă țarului, în care-l sfătuia să închee mai bine acum pace, când poate obține condiții mai favorabile, de cât eventual după-ce armata rusă va fi din nou bătută. Țarul însă în ton aspru i-a răspuns, că nu-i primește ofertul.

Război sfânt, ori pace.

Berlin. S'a început o mișcare, care să înduplece pe țar să declare răsboiul contra Japoniei de război sfânt și să facă pe mânăstiri și biserici, să-și dea odoarele pentru război. Odoarele mânăstirilor ruse sunt prețuite în șapte miliarde ruble; numai mânăstirea sf. Troiță din Moscva ar putea da un miliard și jumătate. Nu se știe, de mișcarea asta va fi încoronată de succes, fiindcă și partidul păcii începe să pășiască tot mai hotărît și energic.

Kuropatkin, ca subcomandant.

Berlin. Despre predarea comandei supreme lui Linevici a sosit următoarea știre telegrafică: Kuropatkin era tocmai să plece, când deodată s'a dus la Linevici, cu care a vorbit lungă vreme. În fine s'a hotărît, să telegrafeze țarului, rugându-l să-i permită să rămână pe câmpul de luptă. Rugarea a sprijinit-o și Linevici. Țarul l-a permis, să ia comanda asupra primei armate.

Moravuri căzăcești.

Londra. Cazacii au început în 10 l. c. furturile și jafurile. Soldați beți au făcut prostii mari. În decursul jafului a fost omorât un italian, un rus și patru greci. Stația de cale ferată, bazarele și spitalele au fost aprinse și pustiite prin foc. Articolele

an om. Nouă el ne-a lipsit; Ardelenii l-au găsit în tânăru profesor bătrân, frumos la chip și frumos la inimă, care e dl D. Comșa.

Un profesor de seminar care se pricepe la lucrul de mână, un agricultor care prețuiește pe țărani până și în arta lor, un „intelectual“ care străbate căsuțe de căsuțe și stringe „zdreanța“ veche împreună cu țesătura nouă, un om foarte ocupat și puțin plătit care-și adauge de bună voie ocupații noi, cu totul neplătite: Ardealul are curiozități de acestea, cetitorule bogat și cu vreme de prisos al României libere! Încă de când nu i-se albise un fir de păr, dl Comșa s'a gândit la „albumul“ pe care abia acum trebuia să-l scoată; și s'a mai gândit tot odată, el și câți-va prieteni, la o societate de agricultori — în acele părți unde agricultorul Român e aproape numai țaranul, — la o Expoziție a plugarilor și meșteșugarilor noștri, „Expoziție industrială“ ținută în plină cetate a Sibiiului, supt ochii străinilor cari nu ne iubesc și vor trebui totuși să ne admire, — ba chiar la un „nou război de țesut“, care să ajute pe țerancă a lucra mai bine, mai iute și mai sigur.

Și vedeți, oamenii buni cu inima putredă și uscată ca iasca, el le-a făcut pe toate: și societate agricolă, care lucrează și e tot mai bogată și mai binefacătoare prin pildele și sfaturile ei, și Expoziția industrială, cu care tot neamul nostru s'a putut fali, și chiar războiul de țesut, și astăzi și albumul, falnicul și strălucitorul album. Pentru toate astea însă dl Comșa nu s'a trufit cât se trufește la noi un Tocilescu pentru o intrigă, un Găvănescu pentru o ocară, un Tanovicescu pentru o genealogie, și așa mai

departe. Nu s'a trufit, ci scrie numai așa în prefața Albumului, după ce pomenește de „dragostea mare pentru țerănimă“ și „voința neînduplecată de a-i veni în ajutor cu ori-ce preț“: „Provedința mi-a rânduit să văd părgându-se rodul atâtor ostenele“.

Ce e această carte? Etnograful ca și artistul ar putea scrie îndelung asupra ei. E, în 40 de planșe, lucrute cu o exemplară cinste și o fineță care nu rezultă mai puțin de știința cromolitografului decât din luarea aminte a supraveghetorului, antologia — și e potrivit cuvântul, căci „anthos“ e floare, — antologia meșteșugului de colorat, de izvodit, de potrivit de luerat cu dragoste și mândrie al țerancei noastre. Din crucițe, din liniuțe, din pătrate, din fire de coloare, din linii armonice și nou amestecate, din jocul câtorva culori puternice, — printre care „aristocraticul“ Ținut de țerănimă al Săliștei alege negrul, se alcătuește o epopeie a tonurilor tot așa de mândră ca aceia cu care în primăvară Dumnezeu binecuvintează câmpiile ce le-a dăruit Românilor.

Asta e albumul. Și știți, el costă 60 de lei. Și peste 18,000 de lei s'au cheltuit ca să-l facă, și în el zace un entuziasm curat care nu se poate plăti cu bani. Și voi veți ceti aceste rânduri și veți putea vorbi de albumul pe care nu-l veți fi văzut, veți căuta să-l căpătați în dar dacă se poate, și veți lăsa pe visătorii fără socoteală să se descurce dela sine. Așa s'a făcut și așa se va face. Căci altfel nici n'am fi noi unul din cele mai nenorocite popoare de pe lume și cele mai înapoiate.

N. Iorga.

de trai au fost nimicite. Armata lui Ocu a intrat în rol. c. după amiază în Mukden; lupta de stradă a fost scurtă, *Japonezii au prins în Mukden 4000 soldați ruși.*

Ajutor întârziat.

Paris. «Echo de Paris» spune, că generalul Kuropatkin în decursul retragerii se va întâlni cu o sută douăzeci de mii de Ruși, reținuți două săptămâni de trenul transbaicalic.

Japonezii—se vede — au știut treaba asta. Unii cu asta explică cauzele atacurilor repentine japoneze.

Rușii, cari se retrag prin ținuturi muntoase, sunt în o stare mizerabilă. Japonezii i-au impresurat din toate părțile și n'au nimic de mâncare. Sunt siliți să-și taie caii.

Urmărirea Rușilor.

Londra. La Gunsulin, o-sută-două-zece kilometri de Tienling, e luptă crâncenă. Avantgarda japoneză a atacat pe Ruși. Lupta nu e încă terminată.

— Nică o veste mai importantă nu a sosit de pe câmpul de luptă. Japonezii prigonesc pe Ruși, dar mai încet fiind-că trebuie să reparați calea ferată stricată de Ruși. Până la Mukden e deja reparată calea ferată. *Cartierul general al lui Linevici e — se crede — în apropierea lui Cunchelin.*

Situația armatei ruse.

— Rușii continuă retragerea în cea mai mare grabă, fiind-că au auzit, că *generalul Kavamura se apropie de Kirin, ca să taie calea de retragere a Rușilor spre răsărit*, de unde ar amenința Japonezii *Santun și ar putea să taie calea de retragere a Rușilor.* Generalii Kuropatkin și Saharov au anunțat, că rezerviștii mai bătrâni nu s'au buni de nimic, demoralizează și pe ceilalți.

Disgrațiarea lui Grippenberg.

Berlin. Se telegrafează din Petersburg, că generalul Grippenberg a căzut în disgrație și nu se va mai întoarce pe câmpul de luptă. Țarul l-a numit membrul comisiei pentru îngrijirea răniților.

Soartea răniților din Mukden.

Londra. După evacuarea Mukdenului de Ruși s'au întâmplat foarte mari cruzimi. *Bolnavii au fost încredințați la soldați beți, răniții zăceau acolo, unde căzuseră, medicii au fost omorâți; Chinezii au desonorat pe îngrijitoare și au aranjat cu ele cele mai mari orgii. Pe răniți Chinezii i-au omorât în cea mai mare parte în modul cel mai crud mutilându-i.*

Vești de pace.

Paris. *Matin* după informațiunile primite de la ambasadorul japonez publică vestea, că ministrul rus *Witte*, când a fost acum un an în Berlin, a întrebat pe ambasadorul *Hajashi*, de ar fi aplicat să convină cu el în vr'un oraș european pentru a vorbi despre condițiile de pace. *Hajashi* a răspuns da, pe baza împuternicirii guvernului său. *Witte* s'a dus însă din Berlin și d'atunci nu s'au mai făcut încercări.

Prințul Yaime Bourbon pe câmpul de luptă.

Paris. Prințul *Yaime Bourbon*, fiul lui Don Carlos, în prima parte a expediției mandciuriane ca voluntar a luat și el parte. Vorbind odată cu un ziarist a spus, că el de bună voie a luat parte la războiu. Acum însă e mobilizat și acel regiment de cavalerie, de care se ține și deci va fi dator să meargă să lupte.

Londra. Guvernul japonez a decis, că va face contract cu o firmă din Copenhaga pentru ca să scoată corăbiile ruse scufundate la Port-Arthur.

Din Orade.

— Despre o piesă teatrală. —

De două zile încoaci pe scena teatrului din Orade se joacă piesa intitulată „Elnémult harangok“ (Clopotele amorteite). În analiza estetică a acestei piese nu mă aprofundez, căci nu merită, atâta pot să anticip, că nu-'și află isvorul în adevărata seninătate a artei, nu zugrăvește nici o epocă ba nici prezentul, după-cum autorii voesc a o porecli.

Față'n față sunt puse două caractere: preotul reformat, care-'și iubește patria sa, e un adevărat pretorian dela poarta cetății Pompei, pe care lava'l acopere, dar rămâne nemisecat din locul pus la paza. (Plăcerea Ungurilor de a se lăuda — fie vorba între noi); e în stare a-'și jertfi viața pentru omenime, e un adevărat pioner al maghiarizării și alte verzi uscate; față în față cu acesta e preotul român, bețiv, necult, lingușitor, demoralizat, cu sufletul îngropat în superstiție, belește poporul în modul cel mai crudel, e în stare să-'și omoare servitorii pentru 5 oi, pe cari le-au mâncat urșii, episcopul munților, de cari se tem toți, vânzător de patrie etc.

Apoi fata preotului român, care e crescută în Sibiu, Brașov și București să îndrăgostește în preotul reformat, căruia îi vinde toate secretele tatălui său, chiar și aceea, că e membru în comitetul național, și că a primit bani din București etc., preotul român nu voește a da fata sa după preotul reformat, dar la sfatul preotesei să învoește și sărută mâna preotului reformat ca semn de învoire (sic!). Piesa este întretesută cu câte și mai câte datini și superstițiuni, cari numai la popoarele Africii le poți găsi, dar nu la Românii ardeleni. Religiuinea ne este batjocurită în modul cel mai dejositor, ornamentele preotești, tatăl nostru etc. Autorii așa au vrut, că numai artă să nu fie piesa lor, ci cel mult în articol politic, care e în stare să deștepte ura față de Români.

Ungurii nu cunosc viața noastră socială, nu au nici idee despre cele mai fundamentale așezăminte familiare, nici literatura noastră, cu un cuvânt nu știu nimic din internul nostru. Numai atâta pot câștiga despre noi din zierele maghiare ca să ne urască, căci durere, nu găsești un articol în presa maghiară care să se ocupe cu toate acestea chestii științifice.

Politica de maghiarizare! deci trebuie pusă și pe scenă, căci numai așa și așa să poate deștepta ura față de noi și dorința de a ne strivi, și numai așa se pot crește generațiuni de șovinisti, dacă îi va nutri și prin artă. O vați ție Sofocle dacă te-ai scula văzându-ți mijlocul tău atât de ideal pentru de a îmblânzi firea omenească, desigur n'ai felicitat pe *Rákosi Viktor și Malonyai*.

Tinerimea română din Oradea-Mare pătrunsă de o profundă iubire de neamul pe care l'a văzut atât de persiflat, chiar și în arta maghiară s'a ținut de datorință — știind că procurorul pentru piesa, pe care chiar șovinisti dela „Nagyvárad“ o țin de șovinistă, nu va sta cu brațele deschise și cu codicele penal în mână ca să deie satisfacție Românilor batjocuriți; în ambe rîndurile să fluere piesa. În seara primă scandalul n'a fost, căci după două sau trei fluerături, Românii pentru curiozitate au încetat, dar în seara următoare, i-au dat tributul cuvenit, în cât au zădărnicit pe un moment continuarea piesei. Publicul maghiar, ca adevărate hiene, striga „üsd az oláht“, dar nime nu a atins cel puțin cu un deget pe românii

Românii la provocarea polițiștilor, cari erau de două-ori mai mulți de câți Români au părăsit sala dar nebătuți, precum au văzut cei dela „Nagyvárad“.

Poliția face pașii de lipsă, ca să pedepsească pe Români. La așa ceva ne putem aștepta.

S.

NOUȚĂȚI.

ARAD, 22 Martie 1905.

— **Inițiativă laudabilă.** Ne sosește vestea despre hotărîre laudabilă a domnișoarelor mame din Sibiu, care au promis a veni în ajutor „Reuniunii femeilor“ la înființarea școlii de menaj și industrie și au luat asupra sarcina de aranjament a loteriei de obiecte, treprinsă în favorul școlii. Pregătirile sunt deja aproape încheiate, încă în cursul acestei săptămâni se vor emite lozurile, a r cor. Loteria va cuprinde 650 câștiguri, formate din sururi frumoase și prețioase, intrate spre scopul acesta. Amănunte despre loterie cât și despre donațiunile vor urma în numerele viitoare.

— **Alegere de preot în Coștel.** Ni se scrie că în 619 III. 1905 n. Duminică a avut loc alegerea de paroh în comuna noastră Coștel (ppresb. (Făget) devenind ales paroh Eugen Sudreșian, fost capelan în Lugoj, cu o nimitate de voturi — peste 88 voturi date. Suntem deplin satisfăcuți că ne-a succedat un demn urmaș după binemeritul nostru răposat Ioan Sudreșian. Alegerea a fost făcută cu mare tact și în cea mai bună ordine și pe de cătră P. Veneratul protopop tractual Sebastian Olariu.

— **Clopotul patriarhului Brancovici.** Patriarhul Brancovici din incidentul sărbării a dat zilei sale onomastice a dăruit pentru catedrală cea mare un clopot de mărime uriașă.

Clopotul e de 31.85 miji metriche de greutate și a costat 13.500 coroane.

— **Notariate nouă în comitatul Bihor.** Ministrul internelor a hotărît să se înființeze în comitatul Bihorului unspre zece noi notariate, dintru ceea-ce a prevăzut un ajutor de 17.600 coroane.

— **Noul comandant suprem al armatei ruse.** Generalul Linevici, care este de un om extraordinar de energic și capabil, s'a născut în anul 1838 în gubernatul Cernigow; după-ce și-a terminat studiile în orașul natal, s'a dedicat în anul 1857 carierei militare, pe care s'a impus de vreme. Dela țară a primit ordinul sf. George de sabie de aur. În 1891 a fost înaintat în gradul de general, iar în 1895 deveni mandantul trupelor sudice și în decursul operațiunilor din Mandjuria. Și e interesant că Micado fu primul, care i-a gratulat luarea Pekingului, și l-a distins cu un ordin, cel mai de samă ordin japonez. În pele Ussuri în ținutul amar le-a comandat Linevici până în toamna anului trecut, să zică până la împărțirea operațiunilor Kuropatkin și ridicarea unei noi armate. El a luat comanda primei armate care se află la aripa stângă a operațiunilor ruse.

Ca exterior tradează tipul mongolic și rană la picior îl face să schioape și să se răzimeze în continuu un băț, de care să se razime.

— **Serbătorea Mortara în cetate.** În ziua 33 de infanterie în 23 Martie va avea aniversarea învingerilor din 23 Martie 1849 Mortara și Novara. Dimineața la 9 ore se va oficia serviciu divin, după terminarea căruia tenent-colonelul John Jenakle va vorbi de însemnătatea zilei în limba germană, căpitanul Cioban românește, iar căpitanul Kestler ungurește. După aceea se vor împărți premiile din fundația Mortara, soldaților celor mai buni. Soldații vor primi o pâta afară de prânzul obicinuit friptură și vin.

— **Moartea unui ministru prusiac.** Ministrul prusiac baronul *Cammer-stein* a murit după amiază. S'a născut în 9 Octombrie 1827 în Losten. Înainte de 1865 a servit pe regele

DOMNII

se pot îmbrăca favorabil numai așa dacă își procură hainele necesare *exclusiv dela magazinul de stoffe pentru domni*, unde se poate economiza 35%.

1. — *Magazinul nostru de fabricații engleze din patrie și de Brünn.*

MAGAZINUL ESCLUSIV de POSTAV de FABRICĂ A LUI SPECIALITATE de
LEICHNER și FLEISCHER. STOFFE ENGLISCHE COLORATE PENTRU VESTIMENTE

ARAD, piața Libertății 17. Cinci biserici. (PÉCS) Király u.

Bibliografie.

Administrația „Tribunei“ să afle de vânzare următoarele cărți:

Roma de de Russu Șiribanu Cor. 2.— plus 10 fil. porto	5	„	„
resitri și schițe de S. Secula 1.—	5	„	„
rele de Emil Zola Cor. 0.40	5	„	„
ărarul declamator „ 0.50	5	„	„
ra părăsită I. Slavici „ 1.50	10	„	„
opi de roaună „ 1.—	10	„	„
Const. Hodoș „ 1.50	10	„	„
gramă farză în 3 acte „ 0.30	3	„	„
endarul dieceșei aradane „ 0.40	10	„	„
men Sylva de Vojen „ 1.—	5	„	„

A apărut și afle de vânzare la instit. grafic nerna, București: „Frumos“ de Const. Hodoș 1.50.

A apărut de Dr. Augustin Bunea canonic trop. 1. Metropolitul Dr. Ioan Vancea de Bucești biografică, Blaj 1890, broșură de 41 p. 20 fil. + 10 fil. porto postal.

2. Cestiuni din dreptul și istoria bisericii românești unite, Blaj 1893. Partea I. 269 pag. 8° scrisă de Dr. Alexandru Grama, costă 1 cor. 40. Partea II. 400 pag. 8° scrisă de Dr. Augustin Bunea, costă 2 cor.

3. Episcopul Ioan Inocențiu Micu-Klein, 1728—1751) Blaj 8° mare, 422 XVI pag. Costă 1 cor., (pentru România 5 lei).

4. Istoria scurtă a bisericii rom. unite cu ortodoxia, în Schematismul arhidieceșei de A.-Iulia Păgăraș pe a 1900, costă 8 cor.

5. Statistica Românilor din Transilvania în anul 1750 făcută de vicarul episcopesc Petru Aron, Blaj 1901, costă 1 cor., + 10 fil., porto postal.

6. Vechile episcopii românești: a Vadului, Boghiului, Silvașului și Belgradului, Blaj 1903 162 pag. Prețul 2 sor., 50 fil., (pentru România 3 lei).

7. Episcopii P. P. Aron și Dionisiu Novac, sau istoria Românilor transilvăneni dela 1764 până la 1764, Blaj 1902. Prețul 4 cor. 50 fil. (pentru România 5 lei).

8. Discursuri, Autonomia bisericească, Di. Prețul 5 cor., (pentru România 6 lei).

Aceste cărți să pot procura dela tipografia din Blaj (Balázsfalva) ori dela autorul sendu-se banii înainte, — ori contra rambursă.

Redactor responsabil: Sever Boeu.

Editor-proprietar: George Nichin.

INSERTIUNI ȘI RECLAME.

Dr. Iustin Marșieu

anunță că și-a deschis

cancelarie advocatiale

în ARAD,

Strada Salacz Nr. 1 etagiul II.

574

În cancelaria avocatului **Dr. Joan Papp** Arad, afle aplicare numai decât un candidat la avocatură; cei cu praxă vor fi preferiți. Se adresa direct pe lângă comunicarea condițiilor de angajare.

570

FEJÉR ANTAL

pictor de embleme, firme și zugrav
Arad, Strada Rákoczy Nr. 10.
pregătesc potrivit timpului modern

TABELE DE FIRME,

pe sticlă, tinichea, lemn, etc.

Tot asemenea zugrăviri cu gust imitație de lemn natural.

Comande în provincie se săvârșesc prompt, cu prețuri foarte moderate.

Înștiințare!

Am onoare să anunț pe on. public, că **Săm-bătă în 4 Februarie** voi deschide cafenea

„OTTTHON“

(fostă Hunyadi)

pe care am aranjat-o splendid, pe lângă concursul unei muzici renumite.

Se va serba inaugurarea festivă.

Bufete rece și beuturi alese, dispunând de ziare locale și din capitala solicitând binevoitorului concurs.

Sunt cu stimă deosebită

Grünwald Simon,

cafegiu.

Igaz Sándor

ciasornicar și giuvaergiu.

ARAD, Piața Libertății
lângă edificiul teatrului vechiu.

Aur și argint călcat cumpără p. prețul cel mai mare de zi, ori schimbă pentru alte obiecte de aur și argint.

Compactor român în Arad.

Subscriberul își iau voie să aduce la cunoștința onor. public român, că reîntors din străinătate m'am stabilit în Arad. str. Weitzer János Nr. 7, unde mi am deschis un

Atelier de compactorie modernă,

aranjat cu mașinile cele mai nouă și mai perfecționate, sunt în plăcuta poziție a efectui ori ce lucrări atingătoare de această branșă dela cele mai simple până la cele mai fine legături de lux. Asemenea pentru legături protocolare p. cancelarie, cărți bisericești, cărți de rugăciuni pentru preoți, onorații domni preoți, în tomuri singuratică ori în partii de ori-ce mărime, pe lângă asigurarea unui serviciu solid, prompt și ieftin.

În speranță, că onor. public român își va oferi binevoitorul concurs, rămân
Cu distinsă stimă

Iustin Ardelean,

compactor.

Prăvălia de fer și deosebite instrumente

Fraților Berta
(Berta-Testvérek)

Arad, Andrassy-tér 3.

Telefon 386. Telefon 386.

Deposit bogat în fer și mărfuri de metal, în diferite instrumente, în ferării pentru mobile și edificii, cuptoare de fer de Nadrág și Meiding de primul rang Mașine (sparher) pentru bucătărit de Olanda elegante, specialități pentru economia de casă, dulapuri pentru ghiață.

Arme Ferlah și Piper, puște pentru vânători: Mopopol de vânzare a couselor de oțel Barabás Béla și a pompelor de stropit contra nenorosporei pe lângă o garanță de 10 ani, Instrumente de verit etc.

Foarface engleze, Solingene veritabile, penținuri și briciuri.

Deposit exclusiv „**AHOI**“

Pe seama ținuturilor sud-ungare unicul deposit al lustrului de argint: **VENUS** pentru cuptoare.

Comandele de provincie se efectuesc pentru prețurile ieftine de zi.

P. T.

Am onoare să aduce la cunoștință stimatului public din loc și din provincie că în atelierul meu de

fabricarea paturilor și a cuptoarelor primesc efectuarea a tot felul de

cuptoare și mașini de gătit

tot asemenea

mutarea și repararea lor

pe lângă prețurile cele mai moderate.

Am în deposit sobe de maiolica ș. a. în toate culorile și prețurile.

Rugând pentru binevoitorul concurs rămân cu stimă

Borai Gyula

524

fabricant de paturi și cuptoare

Arad, Közép-u. Nr. 6. (casa proprie)

Bijuterii, oroloage, aur călcat

și recuisite de argint, seduli de amănetaie cumpără pentru prețurile cele mai mari ori le schimbă pentru obiecte noi

DEUTSCH IZIDOR

ciasornicar și giuvaergiu

ARAD, Strada Bisericii
(Palatul minorităților.)

Isvorul cel mai estin de cumpărare de bijuterii și oroloage.

Condițiunea principală a

FRUMSEȚEI

este, ca fața și mâinile să fie fine, ear în scopul acesta mijlocul cel mai potrivit este

Crema-Gyöngy

care este cu desăvârșire inofensivă și face pelea fină de loc după o singură folosire.

În urma unei folosiri îndelungate mitesserii supărăcioși, alunițele și petele de ficat dispar.

Prețul un borcan 1 cor.

Săpun la Crema-Gyöngy 1 cor.

Gyöngy-Créma pudor 1 cor.

Se poate comanda dela:

farmacistul **HAUER LAJOS.**

A R A D, Pécskai-ut.

287

Avis prealabil.

Cea mai mare magazie
A Aradului

bluse și toalete de dame și copii gata,
Piața Libertății Nr. 3, casa Dr. Reisinger.

Cu stimă aduc la cunoștință onoratului public, că pe piața libertății Nr. 3, deschid în 16 a. c. o
prăvălie pentru toalete gata de dame și copii.

521

Cu stimă:

Winternitz Jenő.

Comande după măsură în timpul cel mai scurt.

Asortiment foarte bogat în bluse.

Toalete de doliu în todeauna în deposit.

Friedmann Lajos

prăvălie de coloniale și delicatose

ARAD, Piața Libertății Nr. 4 (lângă cafeneaua Pölzl)

Am onoarea aduce la cunoștință onoratului public că pe piața Libertății (lângă cafeneaua Pölzl), am deschis

o prăvălie de coloniale și delicatose

corespunzătoare cerințelor timpului modern.

Am stabilit în deposit tot felul de cele mai bune coloniale, beuturi din țeară și streine, ceaiuri, prăjituri pentru ceai (Cafos veritabil) mare asortiment cu delicatose, cașuri, mezeluri (și coșer) ș. a. m.

Când cer protecția onor. public îl asigur despre serviciu punctual și solid.

Cu deosebită stimă

Friedmann Lajos

Comande din provincie
se execută prompt.

520

Arad, Piața Libertății nr. 4 (l. Pölzl).

Nicodim Vanc

prăvălie de coloniale și delicatose.

ARAD, Strada Széchenyi (casa Neuman)

Am onoarea aduce la cunoștință onoratului public că în Strada Széchenyi am deschis

o prăvălie de coloniale și delicatose

corespunzătoare cerințelor timpului modern.

Am stabilit în deposit tot felul de cele mai bune coloniale, beuturi din țeară și streine, ceaiuri, prăjituri pentru ceai (Cafos veritabil) mare asortiment cu delicatose, cașuri, mezeluri ș. a. m.

Când cer protecția onor. public îl asigur despre serviciu punctual și solid.

Cu deosebită stimă

Nicodim Vanc

Arad, strada Széchenyi (casa Neuman)

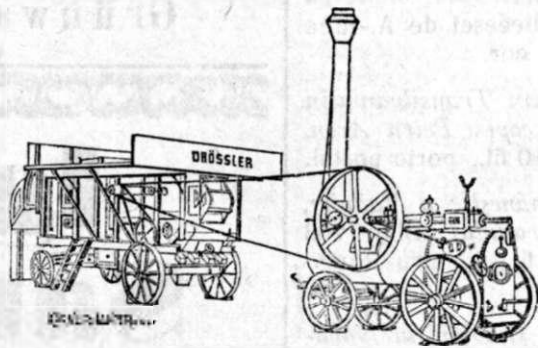
543

Carol Drössler

fabrica ces. r-g. de mașini agricole.

Budapesta, VI. Váci körút 59

transportă automobile, locomotive cu vapor, grapa de vânt, mașini cu vapor, imblăcee de mână și (jărgányos) motoare pentru ulci crud, montează mori și tot felul de mașini agricole.

Marfa solidă, pe condițiuni favorabile plată. —

Se trimit cataloage preț și cheltueli gratis

Se caută agent

HEGEDÜS JÓZSEF

ciasornicar ARAD. juvaelier

— Piața Boros Béni și colțul străzii Nádor.

Chronomètre Alpina

Cel mai
ESCELENT
ciasornic
al veacului.

Union
Horlogère
BIENNE-GENÈVE.

Cadouri de Crăciun și Anul nou.

Ujházi Ede

giuvaelier

atelier de gravuri

Arad, Salacz-utca 1. (Andrássy-tér.)
(gravări de monograme, embleme, inscripții)

Execută specialități de giuvaerie, tot felul de reparări abatjour etc. Schimbări de aur și argint conform cursului de zi.

Comande din provincie să execută prompt.

Asortiment de articoli de optică.

Reparări de oroloage.

Prețuri culante.

464